

ORDIN
cu privire la aprobarea Standardelor Naționale de Audit Intern
nr. 153 din 12.09.2018

Monitorul Oficial nr.400-409/1577 din 26.10.2018

* * *

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
nr.de înregistrare 1373
din 17 octombrie 2018
_____Victoria IFTODI

În conformitate cu art.29 litera b) din [Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23 septembrie 2010](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.231-234, art.730),

ORDON:

1. Se aprobă Standardele naționale de audit intern (se anexează).
2. Se abrogă [Ordinul ministrului finanțelor nr.113 din 12.10.2012](#) cu privire la aprobarea Standardelor naționale de audit intern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.237-241, art.1378).

MINISTRUL FINANTELOR **Octavian ARMAȘU**

Nr.153. Chișinău, 12 septembrie 2018.

Aprobate
prin Ordinul ministrului finanțelor
nr.153 din 12 septembrie 2018

STANDARDELE NAȚIONALE DE AUDIT INTERN

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Standardele naționale de audit intern (în continuare, SNAI) sînt elaborate în baza Standardelor Internaționale pentru Practica Profesională a Auditului Intern. SNAI reprezintă un set de cerințe obligatorii, bazate pe principii, cuprinzînd:

a) enunțuri privind cerințele de bază pentru practica profesională a auditului intern și pentru evaluarea eficacității acestuia, care se aplică la nivel organizațional și individual;

b) note privind interpretarea, care clarifică termenii sau conceptele din cadrul enunțurilor.

2. SNAI cuprind două categorii fundamentale: standarde de calificare și standarde de performanță. Standardele de calificare descriu calitățile pe care trebuie să le îndeplinească entitățile și persoanele care exercită activități de audit intern. Standardele de performanță descriu activitățile specifice auditului intern și asigură criteriile calitative pentru evaluarea performanței acestuia. Misiunile de asigurare, prezentate în SNAI, sînt indicate cu litera „A” (spre exemplu, 1000.A1), iar misiunile de consiliere – cu litera „C” (spre exemplu, 1000.C1).

3. SNAI se aplică auditorilor interni în mod individual, precum și activităților de audit intern. Toți auditorii interni sînt responsabili pentru respectarea standardelor cu privire la

obiectivitatea individuală, competență și conștiinciozitate profesională, precum și standardelor care sînt relevante pentru îndeplinirea responsabilităților asociate funcției acestora. Conducătorii activității de audit intern sînt responsabili pentru respectarea integrală a standardelor de către activitatea de audit intern.

4. Importanța adoptării SNAI constă în crearea premiselor comportamentului profesional al auditorilor, planificării și desfășurării misiunilor de audit intern, precum și ale raportării asupra rezultatelor obținute. Conformitatea cu SNAI contribuie la asigurarea consistenței și calității activității de audit, susținînd în același timp credibilitatea auditorului intern în fața utilizatorilor rapoartelor de audit.

5. În sensul prezentelor Standarde se definesc următoarele noțiuni:

activitate de audit intern – activitatea unei subdiviziuni, echipe de auditori, sau altor auditori interni care furnizează asigurare și consiliere, independentă și obiectivă, destinate să aducă valoare entității publice și să îmbunătățească operațiunile acesteia. Activitatea de audit intern ajută o entitate publică în îndeplinirea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică și metodică care evaluează și îmbunătățește eficacitatea proceselor de guvernare, management al riscului și control;

apetit la risc – nivelul de risc pe care o entitate publică este dispusă să îl accepte;

ar trebui – SNAI utilizează termenul “ar trebui” cînd se așteaptă conformitatea, cu excepția situației în care, prin aplicarea raționamentului profesional, circumstanțele justifică devierea;

Carta de audit intern – regulament intern al activității de audit intern care definește misiunea, competențele, responsabilitățile și aria de aplicabilitate a activității de audit intern, stabilește poziția auditului intern în cadrul entității publice, autorizează accesul la documentele, bunurile și persoanele relevante pentru îndeplinirea corespunzătoare a misiunii de audit intern;

Codul etic al auditorului intern – un ansamblu de principii și reguli de conduită, care reglementează activitatea auditorilor interni / angajaților activității de audit intern în domeniul eticii profesionale;

conducător al activității de audit intern – persoana ce ocupă o funcție superioară, responsabilă pentru conducerea eficace a activității de audit intern în conformitate cu prevederile obligatorii ale SNAI. Denumirea funcției conducătorului activității de audit intern și/sau atribuțiile acestuia pot varia în cadrul entităților publice;

conflict de interese – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale auditorului intern, în calitate sa de persoană privată, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin conform legislației;

conformitate – respectarea strictă a politicilor, planurilor, procedurilor, actelor normative, regulamentelor, contractelor și altor cerințe;

controale privind tehnologia informației – instrumente de control care sprijină managementul și guvernarea entității publice și constau din controale generale și tehnice asupra infrastructurii tehnologiei informației, cum ar fi aplicații, informații, infrastructură și personal;

control – orice acțiune întreprinsă de conducere și alte părți, pentru a gestiona riscurile și a spori probabilitatea ca obiectivele stabilite să fie atinse. Conducerea planifică, organizează și supraveghează realizarea de acțiuni suficiente pentru a furniza o asigurare rezonabilă privind atingerea obiectivelor;

control adecvat – planificarea și organizarea activității într-un mod care oferă asigurare rezonabilă că riscurile la care este expusă entitatea publică sînt gestionate eficace și că obiectivele acesteia vor fi atinse în mod eficient, eficace și economic;

fraudă – actul ilegal caracterizat prin înșelăciune, tănuire sau abuz de încredere, comis de o persoană în scopul obținerii de mijloace bănești, bunuri/valori sau servicii sau al eschivării de la efectuarea plăților, pentru a-și asigura un avantaj personal sau în afaceri;

furnizor de asigurare – persoană/subdiviziune din cadrul entității publice sau parte externă, care furnizează în mod independent asigurare cu privire la procesele de guvernare, management al riscurilor și control, sau alte procese care pot face obiectul auditului intern;

furnizor extern de servicii – persoană (fizică sau juridică) din afara entității publice, care are cunoștințe, abilități și experiență specializate într-un anumit domeniu;

guvernare – ansamblul de procese și structuri implementate de conducere pentru a informa, coordona, gestiona și monitoriza activitățile entității publice în scopul îndeplinirii obiectivelor acesteia;

guvernare a tehnologiilor informaționale – conducerea, structurile organizaționale și procesele care asigură că tehnologiile informaționale la nivelul entității susțin strategiile și obiectivele entității publice;

independență – libertate față de condițiile care amenință realizarea responsabilităților de audit intern fără vreo intervenție externă;

managementul riscului – procesul sistematic de identificare, înregistrare, evaluare, control, monitorizare și raportare al riscurilor, organizat și efectuat în scopul asigurării rezonabile privind atingerea obiectivelor entității publice;

mediul de control – atitudinea și acțiunile managerului entității publice, managerilor operaționali și angajaților privind importanța managementului financiar și controlului în cadrul entității publice, atmosfera, disciplina și condițiile necesare realizării obiectivelor acesteia;

misiune de audit intern – activitate de asigurare și consiliere, autorizată prin act administrativ și delimitată în timp, cu o arie de aplicabilitate bine determinată, care se finalizează prin emiterea unui raport de audit;

obiectivele misiunii de audit intern – enunțuri generale stabilite de către auditorii interni la etapa planificării misiunii, care definesc rezultatele ce urmează a fi obținute ca urmare a desfășurării acesteia;

obiectivitate – atitudinea imparțială, care permite auditorilor interni să realizeze misiunile într-un mod care presupune încrederea în rezultatul muncii lor și inexistența unor compromisuri semnificative privind calitatea. Obiectivitatea presupune ca auditorii interni să nu-și subordoneze altor persoane judecata proprie în ceea ce ține de realizarea responsabilităților de audit;

opinia misiunii de audit intern – aprecierea, concluzia și/sau altă descriere a rezultatelor unei misiuni de audit intern cu privire la aspectele incluse în cadrul obiectivelor și sfera misiunii;

opinia generală – aprecierea, concluzia și/sau altă descriere a rezultatelor furnizate de conducătorul activității de audit intern, abordând la un nivel general procesele de guvernare, managementul riscului și/sau control ale unei entități. O opinie generală reprezintă raționamentul profesional al conducătorului activității de audit intern bazat pe rezultatele obținute în cadrul unor misiuni separate, precum și în alte activități realizate într-un interval specific de timp;

prejudiciere – afectare a independenței organizaționale și a obiectivității individuale include cel puțin unul din următoarele situații: conflictul personal de interese, limitarea sferei de cuprindere a activității de audit intern, restricții privind accesul la înregistrări, personal și proprietăți, precum și limitarea resurselor, cum ar fi asigurarea finanțării;

risc – evenimentul posibil care poate avea impact negativ în ceea ce privește atingerea obiectivelor entității publice;

misiune de asigurare – activitate care implică o analiză obiectivă a probelor de către auditorul intern pentru a formula opinii și concluzii cu privire la entitate, un sistem, o activitate sau un proces. Tipul și domeniul de aplicare a misiunilor de asigurare sînt determinate de către auditorul intern;

misiune de consiliere – activitate cu caracter consultativ desfășurată la solicitarea beneficiarului misiunii de consiliere. Tipul și domeniul de aplicare al misiunilor de consiliere sînt convenite cu beneficiarul misiunii de consiliere;

standard – normă profesională, care delimitează cerințele necesare pentru executarea unei game de activități de audit intern, precum și pentru evaluarea activității de audit intern;

tehnici de audit bazate pe tehnologie – orice instrument automat de audit, cum ar fi soft general de audit, aplicații de generare a datelor pentru testare, programe computerizate de audit, instrumente specializate de audit și tehnici de audit asistate de calculator;

trebuie – SNAI utilizează termenul „trebuie” pentru a specifica o cerință necondiționată;

valoare adăugată – valoare adusă de activitatea de audit intern entității și factorilor interesați de această activitate, atunci când furnizează asigurare obiectivă și relevantă, precum și contribuie la eficacitatea și eficiența proceselor de guvernare, management al riscului și controlului.

II. OBIECTIVE

6. SNAI urmăresc următoarele obiective:

- a) orientarea către alinierea la normele obligatorii ale practicii profesionale de audit intern;
- b) furnizarea cadrului general de realizare și susținere a unei game largi de activități de audit intern care generează o valoare adăugată;
- c) stabilirea cadrului de referință pe baza căruia se evaluează rezultatele auditului intern;
- d) stimularea optimizării și îmbunătățirii proceselor și operațiunilor entității publice.

III. STANDARDE DE CALIFICARE

7. SNAI 1000 „Misiune, competențe și responsabilități”

Misiunea, competențele și responsabilitățile activității de audit intern trebuie să fie definite, în scris, în Carta de audit intern, în conformitate cu Legea privind controlul financiar public intern, Codul etic al auditorului intern (în continuare, Codul etic), prezentele SNAI și definiția auditului intern. Conducătorul activității de audit intern trebuie să revizuiască periodic Carta de audit intern și să o prezinte managerului entității publice pentru aprobare.

Note privind interpretarea:

Carta de audit intern este un document oficial care definește misiunea, competențele și responsabilitățile activității de audit intern. Aprobarea finală a Cartei de audit intern reprezintă o prerogativă a managerului entității publice.

Carta de audit intern stabilește:

- a) poziția auditului intern în cadrul entității publice, inclusiv tipul relației de raportare funcțională a conducătorului activității de audit intern față de conducerea entității publice;
- b) autorizează accesul la înregistrări, personal și proprietăți fizice relevante pentru executarea misiunilor de audit intern;
- c) definește sfera de cuprindere a activităților de audit intern.

1000.A1 – Tipul misiunilor de asigurare furnizate entității trebuie să fie definit în Carta de audit intern. Dacă misiunile de asigurare sînt furnizate unor părți interesate din afara entității, tipul acestor misiuni trebuie definit, de asemenea, în Carta de audit intern.

1000.C1 – Tipul misiunilor de consiliere trebuie definit în Carta de audit intern.

8. SNAI 1010 „Recunoașterea normelor obligatorii în Carta de audit intern”

Caracterul obligatoriu al principiilor fundamentale pentru practica profesională a auditului intern, Codului etic, SNAI și definiției auditului intern trebuie să fie definit în Carta de audit intern. Conducătorul activității de audit intern ar trebui să discute misiunea auditului intern și normele obligatorii ale SNAI cu conducerea superioară a entității publice.

9. SNAI 1100 „Independență și obiectivitate”

Activitatea de audit intern trebuie să fie independentă și auditorii interni trebuie să dea dovadă de obiectivitate în îndeplinirea responsabilităților ce le revin.

Note privind interpretarea:

Independența reprezintă libertatea în raport cu condițiile care amenință capacitatea activității de audit intern de a îndeplini responsabilitățile privind auditul intern într-o manieră nepărtinitoare.

Pentru a atinge nivelul de independență necesar îndeplinirii efective a responsabilităților auditului intern, conducătorul activității de audit intern are acces direct și fără restricții la managerul entității publice. Amenințările la adresa independenței trebuie gestionate la nivelul fiecărui auditor intern, misiuni, funcții și entități.

Obiectivitatea reprezintă o atitudine imparțială, care permite auditorilor interni să execute misiuni, astfel încât să aibă încredere în rezultatul muncii lor și să nu facă nici un compromis cu

privire la calitate. Obiectivitatea presupune ca auditorii interni să nu se lase influențați de alte persoane în ceea ce privește raționamentul lor profesional asupra aspectelor de audit. Amenințările la adresa obiectivității trebuie gestionate la nivelul fiecărui auditor intern, misiuni, funcții și entități publice în parte.

10. SNAI 1110 „Independență organizațională”

Conducătorul activității de audit intern se subordonează și raportează direct managerului entității publice. Conducătorul activității de audit intern trebuie să confirme managerului entității publice cel puțin anual independența organizațională a activității de audit intern.

Note privind interpretarea:

Independența organizațională se atinge în mod efectiv atunci când conducătorul activității de audit intern raportează, din punct de vedere funcțional, managerului entității publice. Exemplele privind raportarea funcțională către managerul entității publice presupun ca acesta:

- a) să aprobe Carta de audit intern;*
- b) să aprobe Planul de audit intern bazat pe riscuri;*
- c) să aprobe bugetul și resursele pentru auditul intern;*
- d) să primească comunicări de la conducătorul activității de audit intern cu privire la executarea activității de audit intern conform planului, precum și la alte aspecte;*
- e) să solicite informații adecvate managerilor operaționali și conducătorului activității de audit intern pentru a stabili dacă există îngrădiri privind sfera de cuprindere a auditului sau limitări ale resurselor alocate.*

1110.A1 – Activitatea de audit intern nu trebuie să fie supusă nici unei imixțiuni în stabilirea ariei sale de aplicabilitate, în modul de desfășurare a activității și în comunicarea rezultatelor.

Conducătorul activității de audit intern trebuie să raporteze managerului entității publice orice astfel de imixtiune și să discute implicațiile acesteia.

11. SNAI 1111 „Interacțiunea directă cu managerul entității publice”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să comunice și să interacționeze direct cu managerul entității publice.

12. SNAI 1112 „Responsabilități ale conducătorului activității de audit intern în afara ariei de aplicabilitate ale auditului intern”

În cazul în care conducătorul activității de audit intern deține sau i se solicită responsabilități în afara funcției de audit intern, trebuie luate anumite măsuri de protecție, care să limiteze subminarea independenței sau obiectivității.

Note privind interpretarea:

Conducătorului activității de audit intern i se poate solicita să-și asume roluri suplimentare și/sau responsabilități în afara funcției auditului intern, cum ar fi responsabilitatea pentru activitățile de verificare a conformității sau de gestionare a riscurilor. Aceste roluri și responsabilități pot submina, în fapt sau în aparență, independența organizațională a activității de audit intern sau obiectivitatea individuală a auditorului intern. Măsurile de protecție sînt acele activități de supraveghere, întreprinse de către managerul entității publice, pentru a aborda aceste deficiențe potențiale, și pot include activități precum evaluarea periodică a liniilor de raportare și responsabilităților pentru a obține o asigurare referitoare la ariile de responsabilitate suplimentară.

13. SNAI 1120 „Obiectivitate individuală”

Auditorii interni trebuie să aibă o atitudine imparțială, nepărtinitoare și să evite orice conflict de interese.

Note privind interpretarea:

Conflictul de interese este o situație în care un auditor intern, căruia i se conferă o poziție de încredere, urmărește un interes profesional sau personal concurent. Aceste interese concurente pot conduce la dificultăți în îndeplinirea imparțială a sarcinilor de către auditor. Un conflict de interese există chiar dacă din acesta nu rezultă o faptă incorectă sau care încalcă etica. Un conflict de interese poate crea aparența unei incorectitudini care ar conduce la

diminuarea încrederii în auditorul intern, în activitatea de audit intern, precum și în această profesie. Un conflict de interese ar putea afecta capacitatea unei persoane de a-și îndeplini, în mod obiectiv, sarcinile și responsabilitățile sale.

14. SNAI 1130 „Prejudicii aduse independenței sau obiectivității”

Dacă independența sau obiectivitatea sînt prejudiciate în fapt sau în aparență, detaliile acestei prejudicieri trebuie aduse la cunoștința părților relevante. Modul aducerii la cunoștință depinde de tipul prejudicierii.

Note privind interpretarea:

Prejudicierea independenței organizaționale și a obiectivității individuale pot include, fără a se limita la acestea, conflictul personal de interese, limitarea sferei de cuprindere a activității de audit intern, restricții privind accesul la înregistrări, personal și proprietăți, precum și limitarea resurselor, cum ar fi asigurarea finanțării.

Stabilirea părților relevante, cărora trebuie să le fie dezvăluite detaliile privind prejudicierea independenței sau obiectivității, depinde de așteptările cu privire la responsabilitățile activității de audit intern și ale conducătorului activității de audit intern față de conducerea superioară, astfel cum sînt stabilite în Carta de audit intern, precum și de tipul prejudicierii.

1130.A1 – Auditorii interni trebuie să evite evaluarea anumitor activități pentru care au fost responsabili în trecut. Se consideră că obiectivitatea este prejudiciată dacă un auditor intern oferă servicii de asigurare pentru o activitate de care a fost răspunzător în cursul anului anterior.

1130.A2 – Misiunile de asigurare privind funcțiile ce cad în responsabilitatea conducătorului activității de audit intern trebuie să fie supervizate de către o persoană terță din afara activității de audit intern, care deține competență și experiență în practica profesională a auditului intern.

1130.A3 – Activitatea de audit intern poate furniza asigurare în cazul în care s-a prestat anterior consiliere, cu condiția ca natura consilierii să nu afecteze obiectivitatea, precum și ca obiectivitatea individuală să fie luată în considerare atunci cînd se realizează alocarea de resurse pentru misiune.

1130.C1 – Auditorii interni pot oferi consiliere privind operațiuni pentru care au fost anterior responsabili.

1130.C2 – Dacă sînt afectate, eventual, independența sau obiectivitatea auditorilor interni privind consilierile solicitate, acest fapt trebuie adus la cunoștința beneficiarului misiunii înainte de acceptarea acesteia.

15. SNAI 1200 „Competență și conștiinciozitate profesională”

Misiunile de audit intern trebuie efectuate cu competență și conștiinciozitate profesională.

16. SNAI 1210 „Competență”

Auditorii interni trebuie să dețină cunoștințele, abilitățile și alte competențe necesare îndeplinirii responsabilităților lor individuale. Pentru activitatea de audit intern, în mod colectiv, aceștia trebuie să dețină sau să dobîndească cunoștințele, abilitățile și competențele necesare îndeplinirii responsabilităților ce le revin.

Note privind interpretarea:

Competența reprezintă un termen în sens colectiv care se referă la cunoștințele, abilitățile și competențele pe care auditorii interni trebuie să le dețină pentru a-și îndeplini responsabilitățile profesionale cu eficacitate. Aceasta presupune luarea în considerare a activităților și tendințelor curente și eventualelor probleme, pentru a permite furnizarea de consiliere și formularea de recomandări relevante. Auditorii interni sînt încurajați să-și demonstreze competența prin obținerea unor certificări și calificări profesionale corespunzătoare.

1210.A1 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să obțină asistență de specialitate dacă auditorii interni nu dețin cunoștințele, abilitățile sau alte competențe necesare pentru realizarea integrală sau parțială a misiunii de audit.

1210.A2 – Auditorii interni trebuie să dețină cunoștințe suficiente pentru a evalua riscurile de fraudă/corupție și modul în care acestea sînt gestionate în cadrul entității publice, dar fără a însemna că trebuie să aibă competența unei persoane a cărei principală responsabilitate o reprezintă detectarea și investigarea acestora.

1210.A3 – Auditorii interni trebuie să dețină cunoștințe suficiente privind principalele riscuri și activități de control în domeniul tehnologiilor informaționale și să dispună de tehnici de audit bazate pe tehnologiile informaționale pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite. Totuși, nu se așteaptă ca toți auditorii interni să aibă competența unui auditor intern a cărui responsabilitate principală o reprezintă auditarea tehnologiilor informaționale.

1210.C1 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să refuze misiunile de consiliere sau să obțină asistența de specialitate necesară dacă auditorii interni nu dețin cunoștințele, abilitățile sau alte competențe necesare realizării integrale sau parțiale a misiunii.

17. SNAI 1220 „Conștiinciozitate profesională”

Auditorii interni trebuie să își exercite activitatea cu conștiinciozitatea și priceperea, așteptate de la un auditor intern care dă dovadă de prudență și competență.

1220.A1 – Auditorii interni trebuie să dea dovadă de conștiinciozitate profesională, prin luarea în considerare a următoarelor aspecte:

- a) volumul de muncă necesar atingerii obiectivelor misiunii de audit intern;
- b) complexitatea relativă, materialitatea sau importanța domeniilor asupra cărora sînt aplicate procedurile de asigurare;
- c) caracterul adecvat și eficacitatea proceselor de guvernare, managementul riscului și de control;
- d) probabilitatea existenței unor erori semnificative, fraude, nereguli sau neconformități;
- e) costul misiunii de asigurare, care cuprinde resursele de personal, de timp și, după caz, financiare, în raport cu beneficiile preconizate.

1220.A2 – În vederea exercitării activității cu conștiinciozitate profesională, auditorii interni trebuie să ia în considerare utilizarea tehnologiilor informaționale, precum și a altor tehnici de analiză a datelor.

1220.A3 – Auditorii interni trebuie să fie atenți la riscurile semnificative care ar putea afecta obiectivele, procesele sau resursele. Totuși, numai aplicarea procedurilor de asigurare, chiar dacă este efectuată cu conștiinciozitate profesională, nu garantează faptul că toate riscurile semnificative vor fi identificate.

1220.C1 – Auditorii interni trebuie să manifeste conștiinciozitate profesională în timpul misiunilor de consiliere, prin luarea în considerare a următoarelor aspecte:

- a) necesitățile și așteptările beneficiarilor misiunii de consiliere, inclusiv în ceea ce privește tipul, perioada de desfășurare și comunicarea rezultatelor misiunii;
- b) complexitatea relativă și volumul de muncă necesar îndeplinirii obiectivelor misiunii de consiliere;
- c) costul misiunii de consiliere, care cuprinde resursele de personal, de timp și, după caz financiare, în raport cu beneficiile preconizate.

18. SNAI 1230 „Dezvoltarea profesională continuă”

Auditorii interni trebuie să-și îmbunătățească cunoștințele, abilitățile și alte competențe printr-un proces de dezvoltare profesională continuă.

19. SNAI 1300 „Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să elaboreze și să actualizeze un Program de asigurare și îmbunătățire a calității, care să acopere toate aspectele activității de audit intern.

Note privind interpretarea:

Programul de asigurare și îmbunătățire a calității are rolul de a permite o evaluare a conformității activității de audit intern cu SNAI, precum și evaluarea aplicării Codului etic de către auditorii interni. De asemenea, Programul prevede evaluarea eficienței și eficacității activității de audit intern și identificarea oportunităților de îmbunătățire. Conducătorul

activității de audit intern ar trebui să încurajeze supravegherea de către managerul entității publice a Programului de asigurare și îmbunătățire a calității.

20. SNAI 1310 „Cerințele Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern”

Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern trebuie să includă atât evaluări interne, cât și externe.

21. SNAI 1311 „Evaluările interne”

Evaluările interne trebuie să includă:

- a) monitorizarea continuă privind desfășurarea activității de audit intern;
- b) autoevaluări periodice sau evaluări realizate de alte persoane din cadrul entității publice, care posedă suficiente cunoștințe privind practicile de audit intern.

Note privind interpretarea:

Monitorizarea continuă face parte integrantă din activitatea zilnică de supervizare, verificare și măsurare a activității de audit intern. Monitorizarea continuă este încorporată în procedurile și practicile curente, utilizate pentru a conduce activitatea de audit intern și presupune folosirea unor instrumente și informații considerate necesare pentru a evalua conformitatea cu Codul etic și cu SNAI. Verificările periodice sînt evaluări realizate pentru a analiza conformitatea cu Codul etic și SNAI.

Cunoștințele suficiente cu privire la practicile de audit intern presupun, cel puțin, înțelegerea tuturor elementelor din Codul etic și SNAI.

22. SNAI 1312 „Evaluările externe”

Evaluările externe trebuie realizate, cel puțin o dată la 5 ani, de către un evaluator calificat independent sau de către o echipă de evaluare din afara entității publice. Conducătorul activității de audit intern trebuie să discute cu managerul entității publice despre:

- a) modalitatea și frecvența evaluării externe;
- b) calificările și independența necesare evaluatorului extern sau echipei de evaluare, inclusiv orice eventual conflict de interese.

Note privind interpretarea:

Evaluările externe pot fi realizate prin intermediul unei evaluări externe complete sau o autoevaluare cu validare independentă externă. Evaluatorul extern trebuie să concluzioneze asupra conformității cu Codul etic și SNAI. Evaluarea externă poate include și comentarii de natură operațională sau strategică.

Un evaluator sau o echipă de evaluare calificată demonstrează competență în două arii de activitate: în practica profesională a auditului intern și în procesul de evaluare externă. Competența poate fi demonstrată prin combinarea experienței și cunoștințelor teoretice dobîndite. Experiența dobîndită în entități publice, care au mărime, complexitate, sector sau domeniu de activitate similare, precum și aspectele tehnice, sînt mai importante decît o altă experiență relevantă, dar mai îngustă. În cazul unei echipe de evaluare, fiecare membru în parte nu trebuie să dețină toate competențele, dar echipa în sine trebuie să dețină calificările necesare. Conducătorul activității de audit intern aplică raționamentul profesional pentru a aprecia dacă evaluatorul sau echipa de evaluare deține competența necesară.

Independența unui evaluator sau a unei echipe de evaluare presupune ca aceștia să nu aibă un conflict de interese, în fapt sau în aparență și să nu facă parte sau să se afle sub controlul entității publice a cărei activitate de audit intern este evaluată. Conducătorul activității de audit intern ar trebui să încurajeze supravegherea de către managerul entității publice a evaluărilor externe pentru a reduce conflictul de interese aparent sau potențial.

23. SNAI 1320 „Raportarea privind Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să comunice managerului entității rezultatele Programului de asigurare și îmbunătățire a calității. Un asemenea raport ar trebui să includă:

- a) domeniul de aplicare și frecvența evaluărilor interne și externe;

- b) calificările și independența evaluatorului sau echipei de evaluare, inclusiv potențialele conflicte de interese;
- c) concluziile evaluatorilor;
- d) Planul de acțiuni privind îmbunătățirea calității activității de audit intern.

Note privind interpretarea:

Forma, conținutul și frecvența comunicării rezultatelor Programului de asigurare și îmbunătățire a calității sînt stabilite în urma discuțiilor cu managerul entității și au în vedere responsabilitățile auditului intern și ale conducătorului activității de audit intern, astfel cum este prevăzut în Carta de audit intern. Pentru a demonstra conformitatea cu Codul etic și SNAI, rezultatele evaluărilor externe și ale evaluărilor interne periodice sînt comunicate după finalizarea acestora, iar rezultatele monitorizării continue sînt comunicate, cel puțin, anual. Rezultatele includ evaluarea efectuată de evaluator sau de echipa de evaluare cu privire la nivelul de conformitate.

24. SNAI 1321 „Utilizarea sintagmei „În conformitate cu SNAI”

Conducătorul activității de audit intern poate declara că activitatea de audit intern este în conformitate cu SNAI, numai dacă rezultatele Programului de asigurare și îmbunătățire a calității susțin aceasta declarație.

Note privind interpretarea:

Activitatea de audit intern este conformă cu Codul etic și SNAI atunci cînd rezultatele sînt obținute în corespundere cu cerințele acestora. Rezultatele Programului de asigurare și îmbunătățire a calității includ atît rezultatele evaluărilor interne, cît și cele ale evaluărilor externe. Toate activitățile de audit vor fi supuse evaluărilor interne. Activitățile de audit intern vor fi supuse evaluărilor externe cel puțin o dată la cinci ani.

25. SNAI 1322 „Prezentarea neconformității”

Atunci cînd neconformitatea cu Codul etic sau SNAI are impact asupra domeniului general al activității de audit intern sau asupra modului de funcționare a acesteia, conducătorul activității de audit intern trebuie să o raporteze managerului entității publice, accentuînd impactul acesteia.

IV. STANDARDELE DE PERFORMANȚĂ

26. SNAI 2000 „Gestionarea activității de audit intern”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să gestioneze în mod eficace activitatea de audit intern, astfel încît să se asigure ca aceasta aduce valoare entității publice.

Note privind interpretarea:

Activitatea de audit intern este gestionată în mod eficace dacă:

- a) sînt asigurate îndeplinirea scopului și responsabilităților prevăzute în Carta de audit intern;
- b) se conformează cu SNAI;
- c) fiecare auditor intern în parte se conformează cu Codul etic și SNAI;
- d) este derulată conform tendințelor și evoluțiilor cu posibil impact asupra entității publice.

Activitatea de audit intern aduce valoare entității publice și factorilor interesați dacă:

- a) sunt luate în considerare strategiile, obiectivele și riscurile;
- b) oferă asigurare obiectivă și relevantă;
- c) tinde să contribuie la eficacitatea și eficiența proceselor de guvernare, managementul riscului și control.

27. SNAI 2010 „Planificarea”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să stabilească un plan bazat pe riscuri pentru a determina prioritățile activității de audit intern, care să fie în concordanță cu obiectivele entității publice.

Note privind interpretarea:

Pentru elaborarea unui plan bazat pe riscuri, conducătorul activității de audit intern se consultă cu conducerea superioară, obținînd o înțelegere a strategiilor entității publice, a

obiectivelor de bază și riscurilor asociate, precum și a proceselor de management al riscurilor. Conducătorul activității de audit intern trebuie să revizuiască și să ajusteze planul, după caz, ca răspuns la schimbările survenite cu privire la sistemele, procesele, activitățile, programele, riscurile și controalele entității.

2010.A1 – Planificarea misiunilor de audit intern trebuie să se bazeze pe o evaluare documentată a riscurilor, întreprinsă cel puțin anual. În acest proces, trebuie consultată opinia managerului entității publice.

2010.A2 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să identifice și să ia în considerare atât așteptările managerului entității, cât și ale altor părți interesate de activitatea de audit intern cu privire la formularea opiniilor de audit intern, precum și a altor concluzii.

2010.C1 – Pentru acceptarea solicitărilor recepționate privind misiunile de consiliere, conducătorul activității de audit intern trebuie să ia în considerare potențialul acestora de a îmbunătăți managementul riscurilor, de a aduce valoare și de a îmbunătăți procesele entității publice. Misiunile de consiliere acceptate trebuie incluse în Planul de activitate a activității de audit intern.

28. SNAI 2020 „Comunicarea și aprobarea”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să transmită managerului entității publice spre analiză și aprobare, planurile activității de audit și necesarul de resurse, inclusiv modificările semnificative apărute ulterior. De asemenea, conducătorul activității de audit intern trebuie să informeze cu privire la impactul limitării resurselor necesare activității de audit intern.

29. SNAI 2030 „Administrarea resurselor”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să se asigure că resursele alocate pentru activitate sînt adecvate, suficiente și se utilizează eficace în vederea realizării planului de activitate, aprobat de managerul entității publice.

Note privind interpretarea:

Caracterul adecvat se referă la un cumul de cunoștințe, abilitați și alte competențe necesare pentru îndeplinirea planului.

Termenul suficient se referă la volumul de resurse necesare pentru îndeplinirea planului.

Resursele sînt alocate în mod eficace atunci cînd sînt folosite într-un mod care optimizează îndeplinirea planului aprobat.

30. SNAI 2040 „Politici și proceduri”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să stabilească politici și proceduri pentru desfășurarea activității de audit intern.

Note privind interpretarea:

Forma și conținutul politicilor și procedurilor depind de specificul, structura și mărimea entității publice, de mărimea, structura și modul de organizare a activității de audit intern, precum și de complexitatea acesteia.

Politicile și procedurile ar trebui revizuite periodic.

31. SNAI 2050 „Coordonarea și încrederea”

Conducătorul activității de audit intern ar trebui să facă schimb de informații, să-și coordoneze activitățile cu alți furnizori interni și externi de asigurare și consiliere, precum și să ia în considerare gradul în care se poate baza pe munca acestora, pentru a asigura acoperirea adecvată a activităților și minimalizarea suprapunerii eforturilor.

Note privind interpretarea:

În coordonarea activităților, conducătorul activității de audit intern se poate baza pe munca efectuată de alți furnizori de asigurare sau consiliere. Pentru a forma baza acestei încrederi, ar trebui stabilit un proces coerent, în cadrul căruia conducătorul activității de audit intern va lua în considerare competența, obiectivitatea și pregătirea profesională a furnizorilor de asigurare și consiliere. În cazul în care sînt luate în considerare rezultatele muncii altor furnizori de asigurare, conducătorul activității de audit intern va rămîne responsabil pentru asigurarea susținerii adecvate a concluziilor și opiniilor emise de către auditul intern.

32. SNAI 2060 „Raportarea către managerul entității publice”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să raporteze periodic managerului entității publice cu privire la scopul, competența, responsabilitatea și funcționarea activității de audit intern, precum și referitor la gradul de îndeplinire a planului de audit și a conformității cu prevederile Codului etic și ale SNAI. Raportarea trebuie să cuprindă aspectele privind riscurile semnificative, inclusiv riscurile de fraudă/corupție, privind controlul și guvernarea, precum și alte aspecte necesare sau solicitate de către managerul entității publice.

Note privind interpretarea:

Frecvența și conținutul raportării sînt stabilite de către conducătorul activității de audit intern în comun cu managerul entității publice și depind de importanța informațiilor care trebuie comunicate, precum și de urgența măsurilor care trebuie întreprinse de managerul entității publice sau managerii operaționali.

Raportarea conducătorului activității de audit intern și comunicarea către managerul entității publice trebuie să includă informații despre:

- a) Carta de audit intern;*
- b) independența activității de audit intern;*
- c) planul activității de audit intern și progresul în îndeplinirea acestuia;*
- d) necesarul de resurse;*
- e) rezultatele activității de audit;*
- f) conformitatea cu prevederile Codului etic și ale SNAI, precum și planurile de acțiune pentru soluționarea problemelor semnificative de conformitate;*
- g) răspunsul conducerii la riscul care, în opinia auditului, poate fi inacceptabil pentru entitate.*

33. SNAI 2070 „Furnizorul extern de servicii de audit intern și responsabilitatea organizațională cu privire la auditul intern”

În cazul în care activitatea de audit intern este asigurată de către un furnizor extern de servicii, furnizorul trebuie să îi comunice entității publice că aceasta are responsabilitatea menținerii unei activități de audit intern eficiente.

Note privind interpretarea:

Responsabilitatea menținerii unei activități de audit intern eficiente este demonstrată prin Programul de asigurare și îmbunătățire a calității, care evaluează conformitatea cu Codul etic și SNAI.

34. SNAI 2100 „Natura activității”

Activitatea de audit intern trebuie să evalueze și să contribuie la îmbunătățirea proceselor de guvernare, managementul riscurilor și control, folosind o abordare sistematică și metodică, bazată pe risc. Credibilitatea și valoarea auditului intern sporesc atunci cînd auditorii sînt proactivi, evaluările realizate oferă noi perspective, precum și iau în considerare impactul viitor al acestora.

35. SNAI 2110 „Guvernarea entității publice”

Activitatea de audit intern trebuie să evalueze și să ofere recomandări adecvate pentru îmbunătățirea proceselor de guvernare, și anume:

- a) luarea deciziilor strategice și operaționale;
- b) supravegherea managementului riscurilor și controalelor;
- c) promovarea unei conduite etice adecvate și a valorilor corespunzătoare în cadrul entității publice;
- d) asigurarea unui management eficiente al performanței în cadrul entității publice și a asumării răspunderii;
- e) comunicarea informațiilor privind riscurile și controalele aferente către domeniile corespunzătoare din entitatea publică;
- f) coordonarea activităților și comunicarea informațiilor către managerul entității publice, managerii operaționali, auditorii interni și externi, precum și alți furnizori de asigurare.

2110.A1 – Activitatea de audit intern trebuie să evalueze stabilirea, implementarea și eficacitatea obiectivelor, programelor și activităților privind etica entității publice.

2110.A2 – Activitatea de audit intern trebuie să evalueze dacă sistemul de gestionare al tehnologiilor informaționale ale entității publice susține strategia și obiectivele acesteia.

36. SNAI 2120 „Managementul riscurilor”

Activitatea de audit intern trebuie să evalueze eficacitatea și să contribuie la îmbunătățirea proceselor de management al riscurilor.

Note privind interpretarea:

Stabilirea faptului că procesele de management al riscurilor sînt eficace reprezintă un raționament bazat pe evaluarea auditorului intern cu privire la următoarele aspecte:

- a) obiectivele entității publice sînt corelate și sprijină misiunea acesteia;*
- b) riscurile semnificative sînt identificate și evaluate;*
- c) sînt selectate reacții adecvate la risc, care pun în concordanță riscurile cu apetitul entității publice la risc;*
- d) informațiile relevante cu privire la riscuri sînt colectate și comunicate în timp util în cadrul entității publice, permițînd personalului, managerilor operaționali și managerului entității publice să-și îndeplinească responsabilitățile.*

Activitatea de audit intern poate colecta informații care să sprijine această evaluare prin agregarea rezultatelor mai multor misiuni de audit. Rezultatele agregate ale acestor misiuni furnizează o înțelegere a procesului de management al riscurilor din entitatea publică, precum și a eficacității acestuia.

Procesul de management al riscurilor este monitorizat prin activități continue de management, evaluări separate sau prin ambele modalități.

2120.A1 – Activitatea de audit intern trebuie să evalueze expunerile la riscurile asociate guvernării entității publice, proceselor operaționale și sistemelor informaționale ale acesteia, privind:

- a) îndeplinirea obiectivelor entității publice;
- b) fiabilitatea și integritatea informațiilor financiare și operaționale;
- c) eficacitatea și eficiența proceselor și programelor;
- d) siguranța activelor;
- e) conformitatea cu cadrul normativ și reglementările interne.

2120.A2 – Activitatea de audit intern trebuie să evalueze posibilitatea de apariție a fraudei și modul în care entitatea publică gestionează riscurile de fraudă și corupție.

2120.C1 – În timpul efectuării misiunilor de consiliere, auditorii interni trebuie să abordeze riscurile în concordanță cu obiectivele misiunii și să fie vigilenți cu privire la existența altor riscuri semnificative.

2120.C2 – Pentru evaluarea procesului de management al riscurilor din cadrul entității publice, auditorii interni trebuie să utilizeze inclusiv și cunoștințele privind riscurile obținute în cadrul misiunilor de consiliere.

2120.C3 – În timpul acordării suportului la stabilirea sau îmbunătățirea procesului de management al riscurilor, auditorii interni trebuie să evite să-și asume orice responsabilitate managerială care presupune gestionarea riscurilor.

37. SNAI 2130 „Controlul”

Activitatea de audit intern trebuie să ajute entitatea publică în menținerea unor controale eficace, prin evaluarea eficienței și eficacității acestora, precum și prin promovarea unor acțiuni permanente de îmbunătățire.

2130.A1 – Activitatea de audit intern trebuie să evalueze caracterul adecvat și eficacitatea activităților de control stabilite ca răspuns la riscurile privind guvernarea entității publice, activitatea operațională a acesteia și sistemele informaționale, din următoarele puncte de vedere:

- a) îndeplinirea obiectivelor entității publice;
- b) fiabilitatea și integritatea informațiilor financiare și operaționale;
- c) eficacitatea și eficiența proceselor și programelor;
- d) siguranța activelor;
- e) conformitatea cu cadrul normativ și reglementările interne.

2130.C1 – La evaluarea proceselor de control din cadrul entității publice, auditorii interni trebuie să utilizeze inclusiv și cunoștințele privind activitățile de control, obținute în cadrul misiunilor de consiliere.

38. SNAI 2200 „Planificarea misiunii”

Auditorii interni trebuie să elaboreze și să documenteze un plan pentru fiecare misiune, care să includă obiectivele misiunii, aria de aplicabilitate, calendarul activităților aferente fiecărei etape, precum și alocarea resurselor. Planul trebuie să ia în considerare strategiile entității, obiectivele și riscurile relevante misiunii respective de audit.

39. SNAI 2201 „Aspecte privind planificarea”

La planificarea misiunii de audit intern, auditorii interni trebuie să ia în considerare:

a) strategiile și obiectivele procesului auditat și mijloacele prin care se deține controlul asupra desfășurării acestuia;

b) riscurile semnificative aferente obiectivelor procesului auditat, măsurile și resursele prin care impactul potențial al riscului este menținut la un nivel acceptabil;

c) caracterul adecvat și eficacitatea proceselor de guvernare, management al riscurilor și control aferente procesului auditat, în comparație cu un cadru sau model relevant;

d) oportunitățile pentru îmbunătățirea semnificativă a proceselor de guvernare, management al riscurilor și control aferente procesului auditat.

2201.A1 – La planificarea unei misiuni de audit intern pentru structuri din afara entității publice, auditorii interni trebuie să stabilească o înțelegere scrisă cu acestea privind obiectivele, domeniul de aplicare, responsabilitățile aferente și alte așteptări, inclusiv restricții referitoare la distribuirea rezultatelor auditului și accesul la documentele aferente misiunii.

2201.C1 – Auditorii interni trebuie să coordoneze cu partea care beneficiază de misiuni de consiliere obiectivele, aria de aplicabilitate, responsabilitățile aferente și alte așteptări ale beneficiarului misiunii. Pentru misiunile de consiliere importante coordonarea trebuie să fie documentată.

40. SNAI 2210 „Obiectivele misiunii de audit intern”

Pentru fiecare misiune de audit intern trebuie stabilite obiective.

2210.A1 – Auditorii interni trebuie să efectueze o evaluare preliminară a riscurilor asociate procesului auditat. Obiectivele misiunii trebuie să reflecte rezultatele acestei evaluări.

2210.A2 – La stabilirea obiectivelor misiunii de audit intern, auditorii interni trebuie să ia în considerare probabilitatea existenței unor erori semnificative, fraude, neconformități și alte expuneri la risc.

2210.A3 – Pentru a evalua guvernarea, managementul riscurilor și controlul, sînt necesare criterii adecvate. Auditorii interni trebuie să evalueze măsura în care managerul entității publice și/sau managerii operaționali au stabilit criterii adecvate pentru a determina dacă obiectivele au fost atinse. Dacă criteriile stabilite de către manageri sînt adecvate, auditorii interni trebuie să le utilizeze în evaluarea efectuată. În caz contrar, auditorii interni trebuie să identifice criterii corespunzătoare de evaluare prin intermediul discuțiilor cu managerul entității publice și/sau managerii operaționali.

Note privind interpretarea:

Evaluarea poate include următoarele tipuri de criterii:

a) interne (spre exemplu, politicile și procedurile entității publice);

b) externe (spre exemplu, cadrul normativ de reglementare);

c) cele mai bune practici (spre exemplu, ghiduri specifice domeniului de activitate sau profesionale).

2210.C1 – Obiectivele misiunii de consiliere trebuie să se adreseze proceselor de guvernare, management al riscurilor și control, în măsura în care s-a convenit cu unitatea auditată.

2210.C2 – Obiectivele misiunii de consiliere trebuie să fie în concordanță cu valorile, strategiile și obiectivele entității publice.

41. SNAI 2220 „Aria de aplicabilitate a misiunii de audit intern”

Aria de aplicabilitate stabilită trebuie să fie suficientă pentru realizarea obiectivelor misiunii de audit intern.

2220.A1 – Aria de aplicabilitate a misiunii de audit intern trebuie să ia în considerare sistemele, înregistrările, personalul și patrimoniul relevant, inclusiv cele aflate sub controlul unor terțe părți.

2220.A2 – Dacă în cadrul desfășurării unei misiuni de asigurare apar oportunități de consiliere semnificative, ar trebui stabilită o înțelegere distinctă, în scris, cu beneficiarul misiunii de consiliere cu privire la obiective, aria de aplicabilitate, responsabilitățile aferente și alte așteptări cu privire la aceasta, iar rezultatele misiunii de consiliere ar trebui comunicate în conformitate cu SNAI aferente misiunilor de consiliere.

2220.C1 – La realizarea misiunilor de consiliere, auditorii interni trebuie să se asigure că aria de aplicabilitate a misiunii este suficientă pentru realizarea obiectivelor convenite. Dacă în timpul desfășurării misiunii de consiliere auditorii interni au rezerve față de aria de aplicabilitate, acestea trebuie discutate cu beneficiarul misiunii de consiliere pentru a decide continuarea misiunii.

2220.C2 – În timpul desfășurării misiunilor de consiliere, auditorii interni trebuie să analizeze controalele relevante obiectivelor misiunii de consiliere și să fie vigilenți la aspectele problematice semnificative privind controalele.

42. SNAI 2230 „Alocarea resurselor pentru misiunea de audit intern”

Auditorii interni trebuie să stabilească resurse adecvate și suficiente pentru îndeplinirea obiectivelor misiunii de audit intern, pe baza evaluării caracterului și a complexității fiecărei misiuni de audit intern, a constrângerilor legate de timp și a resurselor disponibile.

Note privind interpretarea:

Resursele adecvate se referă la combinația de cunoștințe, abilitați și competențele necesare pentru realizarea misiunii de audit intern.

Resursele suficiente se referă la cantitatea de resurse necesare pentru îndeplinirea misiunii cu conștiinciozitate profesională.

43. SNAI 2240 „Programul de lucru aferent misiunii de audit intern”

Auditorii interni trebuie să elaboreze și să documenteze Programul de lucru al misiunii de audit intern care să permită atingerea obiectivelor acesteia.

2240.A1 – Programul de lucru al misiunii de audit intern trebuie să includă procedurile pentru identificarea, analiza, evaluarea și documentarea informațiilor în timpul efectuării misiunii de audit intern. Programul de lucru trebuie să fie aprobat de către conducătorul activității de audit intern până la punerea în aplicare a acestuia, iar orice modificare a programului trebuie aprobată din timp.

2240.C1 – Programul de lucru al misiunii de consiliere variază din punct de vedere al formei și conținutului, în funcție de caracterul misiunii de consiliere.

44. SNAI 2300 „Realizarea misiunii de audit intern”

Auditorii interni trebuie să identifice, analizeze, evalueze și documenteze informații suficiente pentru realizarea obiectivelor misiunii de audit intern.

45. SNAI 2310 „Identificarea informațiilor”

Auditorii interni trebuie să identifice un volum de informații suficiente, sigure, relevante și utile pentru îndeplinirea obiectivelor misiunii de audit intern.

Note privind interpretarea:

Informațiile suficiente sînt adecvate, dacă sînt bazate pe fapte convingătoare, astfel încît o persoană prudentă și informată ar ajunge la aceleași concluzii cu auditorul.

Informațiile sigure sînt cele mai bune informații care se pot obține prin utilizarea tehnicilor adecvate în cadrul misiunii de audit.

Informațiile relevante susțin constatările și recomandările misiunii de audit și sînt în concordanță cu obiectivele acesteia.

Informațiile utile ajută entitatea publică să-și atingă scopurile.

46. SNAI 2320 „Analiza și evaluarea”

Auditorii interni trebuie să își fundamenteze concluziile și rezultatele misiunii de audit intern, în baza analizelor și evaluărilor corespunzătoare.

47. SNAI 2330 „Documentarea informațiilor”

Auditorii interni trebuie să documenteze informații suficiente, sigure, relevante și utile pentru susținerea concluziilor și rezultatelor misiunii de audit intern.

2330.A1 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să țină sub control accesul la dosarele misiunilor de audit intern. Conducătorul activității de audit intern trebuie să obțină aprobarea managerului entității publice și, după caz, avizul subdiviziunii juridice, înainte de transmiterea documentelor aferente misiunii de audit intern către părți din afara entității publice.

2330.A2 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să elaboreze reguli de păstrare a dosarelor misiunii de audit intern, indiferent de forma în care se stochează aceste informații. Cerințele de păstrare trebuie să fie în concordanță cu regulile interne de organizare și administrare a entității publice, precum și cu normele de drept.

2330.C1 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să elaboreze proceduri privind recepționarea, păstrarea și arhivarea informațiilor misiunii de consiliere, precum și transmiterea documentelor aferente misiunii către părți din interiorul sau exteriorul entității publice. Aceste proceduri trebuie să corespundă cu regulile interne de organizare și administrare a entității publice, precum și cu normele de drept.

48. SNAI 2340 „Supervizarea misiunii de audit intern”

Misiunile de audit intern trebuie să fie supervizate corespunzător pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor, nivelul calității activității, precum și dezvoltarea profesională a auditorilor interni.

Note privind interpretarea:

Anvergura supervizării necesare va depinde de competența și experiența auditorilor interni, precum și de complexitatea misiunii de audit intern. Conducătorul activității de audit intern deține responsabilitatea generală pentru supervizarea misiunii de audit intern, indiferent dacă este efectuată prin activitatea de audit intern sau în beneficiul acesteia, însă poate desemna auditori interni cu experiență corespunzătoare pentru realizarea acestei activități de verificare. Probele corespunzătoare cu privire la supervizare se documentează și se păstrează.

49. SNAI 2400 „Comunicarea rezultatelor”

Auditorii interni trebuie să comunice rezultatele misiunii de audit intern.

50. SNAI 2410 „Criterii pentru comunicare”

Comunicările trebuie să includă obiectivele, aria de aplicabilitate și rezultatele misiunii de audit intern.

2410.A1 – Comunicarea finală a rezultatelor misiunii de audit intern trebuie să includă concluziile, recomandările de audit, precum și Planul de acțiuni privind implementarea acestora. După caz, auditul intern trebuie să formuleze o opinie, care să ia în considerare așteptările managerului entității și ale altor părți interesate de activitatea de audit intern, precum și să fie susținută de informații suficiente, sigure, relevante și utile.

Note privind interpretarea:

Opiniile la nivelul unei misiuni de audit intern pot consta în aprecieri, concluzii sau alte descrieri ale rezultatelor. O astfel de misiune poate avea în vedere controalele privind un anumit proces, risc sau subdiviziune structurală. Formularea unor astfel de opinii presupune luarea în considerare a rezultatelor misiunii de audit intern și a importanței acestora.

2410.A2 – În timpul comunicării rezultatelor auditorii interni sînt încurajați să recunoască părțile pozitive identificate.

2410.A3 – În cazul în care rezultatele misiunii de audit intern se transmit către părți din afara entității publice, comunicarea rezultatelor trebuie să includă informații privind restricțiile cu privire la distribuirea și utilizarea acestora.

2410.C1 – Comunicarea progresului și rezultatelor misiunii de consiliere diferă din punctul de vedere al formei și conținutului, în funcție de caracterul misiunii și de necesitățile beneficiarului acesteia.

51. SNAI 2420 „Calitatea comunicărilor”

Comunicările trebuie să fie precise, obiective, clare, concise, constructive, complete și realizate la timp.

Note privind interpretarea:

Comunicările precise nu includ erori sau distorsiuni și redau în mod fidel faptele. Comunicările obiective sînt echitabile, imparțiale, nepărtinitoare și reprezintă rezultatul unei evaluări corecte și echilibrate asupra tuturor faptelor și circumstanțelor relevante. Comunicările clare sînt ușor de înțeles și logice, evitînd limbajul tehnic inutil și furnizînd toate informațiile semnificative și relevante. Comunicările concise sînt făcute la obiect și evită detaliile superficiale și surplusul de informații. Comunicările constructive sînt utile pentru beneficiarul misiunii și entitatea publică și conduc la îmbunătățiri acolo unde este necesar. Comunicărilor complete nu le lipsește nimic esențial pentru beneficiarii cărora se adresează și includ toate informațiile, precum și constatările semnificative și relevante pentru susținerea recomandărilor și concluziilor. Comunicările realizate la timp sînt oportune și rapide, în funcție de importanța problemei semnalate, permițînd conducerii să ia măsurile corective adecvate.

52. SNAI 2421 „Erori și omisiuni”

Dacă raportul de audit conține o eroare sau omisiune semnificativă, conducătorul activității de audit intern trebuie să comunice informația corectată tuturor părților care au primit originalul raportului de audit.

53. SNAI 2430 „Utilizarea afirmației “Realizat în conformitate cu SNAI”

Auditorii interni pot să raporteze că misiunile de audit intern sînt “realizate în conformitate cu SNAI” numai dacă rezultatele Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern susțin această afirmație.

54. SNAI 2431 „Aducerea la cunoștință a neconformității cu SNAI în cadrul misiunii de audit intern”

În cazul în care neconformitatea cu Codul etic sau cu SNAI are impact asupra unei anumite misiuni de audit intern, comunicarea rezultatelor trebuie să aducă la cunoștință următoarele aspecte:

- a) principiul sau regula de conduită din Codul etic sau din SNAI, care nu a fost respectat;
- b) motivul care determină neconformitatea;
- c) impactul neconformității asupra misiunii de audit intern și rezultatelor acesteia.

55. SNAI 2440 „Diseminarea rezultatelor”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să comunice rezultatele părților relevante.

Note interpretarea:

Conducătorul activității de audit intern este responsabil de verificarea și aprobarea comunicării finale a misiunii de audit intern, înainte de emiterea acesteia, precum și pentru luarea deciziei privind modul de difuzare și destinatarii acesteia. În cazul delegării acestor atribuții, conducătorului activității de audit intern îi revine întreaga responsabilitate.

2440.A1 – Conducătorul activității de audit intern este responsabil pentru comunicarea rezultatelor finale părților care pot asigura că acele rezultate vor fi abordate în mod corespunzător.

2440.A2 – Dacă nu este reglementat altfel prin acte normative, înainte de transmiterea rezultatelor misiunii de audit intern către părți din afara entității publice, conducătorul activității de audit intern trebuie:

- a) să evalueze riscul potențial pentru entitatea publică;
- b) să se consulte cu managerul entității publice și, după caz, cu subdiviziunea juridică;
- c) să controleze diseminarea informației prin restricționarea utilizării rezultatelor.

2440.C1 – Conducătorul activității de audit intern este responsabil pentru comunicarea rezultatelor finale ale misiunilor de consiliere către beneficiarii acestor misiuni.

2440.C2 – În timpul misiunilor de consiliere pot fi identificate aspecte problematice cu privire la guvernare, management al riscurilor și control. Ori de cîte ori aspectele respective sînt semnificative pentru entitatea publică, acestea trebuie comunicate managerului entității publice.

56. SNAI 2450 „Opinii generale”

Cînd este emisă o opinie generală, aceasta trebuie să țină cont de strategiile, obiectivele și riscurile entității publice, precum și de așteptările managerului entității publice și a altor factori interesați de activitatea de audit intern. Opinia generală trebuie să se bazeze pe informații suficiente, sigure, relevante și utile.

Note privind interpretarea:

Comunicarea va include următoarele aspecte:

- a) aria de aplicabilitate, inclusiv perioada de timp la care se referă opinia;*
- b) limitări ale ariei de aplicabilitate;*
- c) luarea în considerare a tuturor misiunilor de audit intern tangențiale, inclusiv încrederea în alți furnizori de asigurare;*
- d) un sumar al informațiilor ce susțin opinia de audit;*
- e) cadrul de risc sau control, precum și alte criterii utilizate ca bază pentru opinia generală;*
- f) opinia generală, raționamentul sau concluzia emisă.*

Motivele pentru emiterea unei opinii generale nefavorabile trebuie menționate.

57. SNAI 2500 „Monitorizarea acțiunilor ulterioare comunicării rezultatelor”

Conducătorul activității de audit intern trebuie să stabilească și să mențină un sistem de monitorizare a deciziilor luate pe marginea rezultatelor misiunii, comunicate de către management.

2500.A1 – Conducătorul activității de audit intern trebuie să stabilească un proces de urmărire a implementării recomandărilor de audit, pentru a monitoriza și a se asigura că acțiunile managerilor operaționali au fost realizate în mod eficace sau că managerul entității publice a acceptat riscul de a nu întreprinde măsuri.

2500.C1 – Activitatea de audit intern trebuie să monitorizeze deciziile luate pe marginea rezultatelor misiunilor de consiliere, în limita agreată cu beneficiarul.

58. SNAI 2600 „Comunicarea acceptării riscurilor”

Atunci cînd conducătorul activității de audit intern consideră că a fost acceptat un nivel al riscului, care poate fi inacceptabil pentru entitatea publică, acesta trebuie să discute aspectul respectiv cu managerii operaționali. Dacă conducătorul activității de audit intern consideră că situația nu a fost soluționată, acesta comunică faptul respectiv către managerul entității publice.

Note privind interpretarea:

Identificarea riscului acceptat de către management poate fi constatată printr-o misiune de asigurare sau consiliere, prin verificarea stadiului privind acțiunile întreprinse de management ca urmare a misiunilor anterioare sau prin alte mijloace. Soluționarea riscului nu ține de responsabilitatea conducătorului activității de audit intern.